

האירה פניך על עבדך

יצא לאור ע"י

מערכת ברסלב

החומר הנשמה של
מבקשי ה' בארזי הברז
שק' רבינו הקדוש
רבי נתן מברסלב ז"ל

שנת רשפ"ג

פנחס - מנח"מ

היכלי אבנה יומם ולילה" כיון על היכלו הפרטי, על הבית המוקדש שלו החרוב, שיבכה ויאמר "איכה נחרב האולם ונהרס יסוד העולם" על מוחו שהוא בבחינת בית המקדש - מקום השראת השכינה, שהרי כל אחד מישראל הוא חלק אלוך ממעל, הוא חלק מהבריאה, ואם חרב חלק זה הרי זה חורבן בכל שלימות הבריאה, בכל הקומה שלימה.

ממש כך - מתלהב ר' יוסקע-שניידער ומבאר בטוב טעם ודעת - כאשר האדם מוצא את עצמו בתוך האבלות על חורבן ביהמ"ק, אז הוא נאנח ומתמרמר על מצבו הפרטי מפנימיות לבבו באמרו "ראה כמה רחוק אנכי, איה איפוא אני, איה קדושתו, איה נפשי רוחי ונשמותי, מה יהיה בתכליתי..." ועוד כהנה דיבורים של צפיה והשתוקקות להחיות בנין נפשו, אז האדם "חי" את הקינות, וממש מחיה את עצמו, הנה יש לי הזדמנות להוציא מן הכוח אל הפועל את שברון לבי ולבטא את רחשי לבי ורגשותיי... הרי אנו רואים בעולם איך אשר כל אשר לאיש יתן בעד נפשו למצוא את הדרך להוציא ולבטא את אשר חתום וסתום בלבו, והנה הכין לנו השי"ת את המקום והזמן לבטא ולהוציא ולהביא לפני השי"ת את עמקי צפונות לבנו.

ר' זעליג קיבליטש'ער מרחיב את העניין ומוסיף: עתה מובן על נכון ומתיישב על הדעת מה ששובא על מורינו הרה"ק רבי נתן ז"ע שאמר, שאינו יכול לקרר את לבו [היינו להתנחם] רק בתשעה באב ובימי בין המצרים באמירת הקינות, וכן בכל ימות השנה בתיקון חצות, כי לכל הפחות אנו יכולים לבכות על החורבן [בית המוחין בכלליות ובפרטיות] מה שאינו כמו שצריכין להיות [ביאור הליקוטים תורה יב תינא].

ר' אייזיק-למזן פותח ספר 'ליקוטי הלכות' מדפדף להלכות ערב הלכה ג' (אות כח) ואומר: שוב גם כאן אין הכוונה לבכיה של ייאוש ועצבות על מצבו, אלא הבכיה הוא ברצון וגעגועים שאנו משתוקקים ברצון חזק להתקרב ולשוב אליו ית', וכמו שכותב רבי נתן בלשונו הזהב: "פי עיקר הבכיה של ישראל צריכה להיות כמו תינוק הבוכה מגודל הגעגועים שיש לו לאביו כמו ששמעתי מרבינו זכרוננו לברכה".

אף כאן מציין ר' בערל-דיין לדברי האחרונים שכתבו על דברי המחבר (סימן א' סעיף ג') שראוי לכל ירא שמים שיהא מצד דואג על חורבן בית המקדש, אמנם התורה והתפילה צריך להיות בשמחה, הרי שאין הקינות על חורבן ביהמ"ק סותרים את השמחה בעבודת ה', כי הבכיה הוא בכיסופים וגעגועים בתקוה ונחמה. (וע"ע ספח"ק עבודת ישראל, פרשת מטע)

בני החבורה קמו איש איש ממקומו ברגשי קודש בהבנה חדשה על ענין אבילות על חורבן ביהמ"ק, כאשר כל אחד כוסף וממשתוקק למצוא את עצמו ולבכות מר מצבו בכיסופים וגעגועים בתוך הקינות ותיקון חצות, מתוך תקוה עזה ונחמה חזקה על פדות נפשו וגאולתו וגאולת הכלל במהרה.

הבחור נחמן מסרב לעזוב את מקומו, הוא הרגיש בשעה האחרונה כמי ששוהה במחיצה עילאה שלא בעלמא הדין! שעה של התרוממות הנפש! שעה של קורת רוח בלבון דרכי עבודה בתמימות ופשיטות! שעה של נועם במלוא מובן המילה!

הוא מסכם בדעתו לאמור: עתה אני מבין למה תמיד חוזר אבי מהחבורה בטולטשין בעיניים בורקות ומפיקים אור!

חבורה טולטשין

הזדמנות לבטא את רחשי לבי ורגשותיי

ר' אייזיק למזן פונה אליו בניעמויות ואומר: יפה שאלת! ורצוני שנתייחס בתחילה לשאלתך, כי הנה רביה"ק מגלה שהבכיה על החורבן הוא לא על דבר שחלף ואינו, כי איז הוא צער של ייאוש ועצבון רוח, ובוודאי לא תקנו חז"ל לבכות על זאת, אלא האמת הוא שבכיה והצער היא מרירות ושרון לב מתוך תקוה ורצון פנימי, בכיה שיש בה מן הצפיה והכיסופין שיחיש ה' פדות עמו, להתגעגע ולכסוף מתי יוציאנו ה' מהגלות המר ויאר פניו אלינו (ליקוטי הלכות ביה"ה אות ז).

ר' בערל-דיין מביא סימוכין לזה מחז"ל ופוסקים: אכן לכן אמרו חז"ל ומבואר בש"ע (ארח"ס תיקוני סעיף ד') שיום תשעה באב איקרי "מועד" ואין נופלין על אפיים ביום זה, כי עצם זה שתקנו לנו צער ובכיה הוא סימן ברור שלא אבדה תקוותינו, ולולי הביטחון הגמור בתקוה הנצחית, לא היה מקום כלל לאבלות ובכיה! נמצינו למזים שבוודאי אין כאן ענין של עצבות וייאוש חלילה, אלא הבכיה הוא של התקוה וצפיה לישועה, ואשר על כן בסיום אמירת "תיקון חצות" אומרים פסוקי נחמה, כי יש תקוה לאחריתנו, ויש לשמוח על עצם הגילוי שלא אפסה התקוה ובמהרה ישוב לגאלנו (ביאור הליקוטים תורה יב).

נהרה דניחא מתפשטת על פני בני החבורה להשכיל על דבר אמת שכל ענין הצער והבכיה הוא בחדא מחתא בתקווה ונחמה.

אמנם שמעורל-תמים מכרזי תיכף: עדיין לא הבנו איך יוכל כל אחד לבכות ולהתאונן על חורבן בית מקדשנו בשעה שאנו רחוקים כל כך מהבנת והשגת החסרון שחסרנו בחורבנו.

אכן אף את זה קיבלנו מרביה"ק את הדרך אשר אלך בה - מטעמים ר' יוסקע-שניידער - כי הרי אמרו חז"ל כל מי שלא נברא ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, זאת מפני שעוותו גרמו שלא יבנה ביהמ"ק ונחשב כאילו נחרב עתה, ובכן אין אנו אומרים תיקון חצות וקינות על העבר, אנו מבכים את ההווה, כל אחד מתאבל ובוכה על מצבו הפרטי, על צרותיו בגוף ונפש, על ריחוקו מהשי"ת, על כשלונותיו וקשייו בתורה ועבודת ה', על רצונותיו שעדיין לא הצליח לממש, על כל העיתים והמצבים אשר הקרירות והכבידות נופלים עליו וגוזלים הימנו את החיות והשמחה, שכל זה נמשך מחורבן בית קדשינו ותפירתנו (ליקוטי תניא קא).

ר' חצקל שמש מתערב ומוסיף: רבינו אמר פעם לאחד מאנשיו שבעת שהוא אומר בתיקון חצות את הפיוט "על

רוח ערב קלילה קידמה את פניו של ר' זעליג קיבליטש'ער עת נכנס לשערי עיירת 'טולטשין', לגלגלי עגלתו מכירים זה מכבר את שבילי העפר המובילים אל עבר בית המדרש, הלא מידי כמה חדשים עושה הוא את דרכו מ'קיבליטש' מקום מושבו להתחבר עם האי חבורתא קדישתא אנ"ש דיירי 'טולטשין', להתעלס באהבים בשיחת חברים מרוממת, בדברי חיזוק והתעוררות הנאמרים בהן של אמת.

בנסיעה זו אף צירף ר' זעליג את בנו הצעיר הבחור נחמן, הרהאות לפניו ולהטעימו נועם העבודה וטוב דרכיה ונתיבותיה, למען ישאב אל קרבו מלוא חפניים רוח דקדושה דנשיב בין אנשי צדיק האמת.

בצעדים נמרצים יורדים ר' זעליג קיבליטש'ער ובנו מקרון העגלה ונכנסים לחצר ביהמ"ד ומשם פונים בדיצה אל עבר פתח בית המדרש, בירתא הכבוד פותח ר' זעליג את דלת העץ הכבידה ונכנס בקידה ובנו אחריו, מנורת הנחושת המשתלשלת מתקרת ביהמ"ד מפיצה אור נוגה מסביב המאיר בזיו אורה את פני בני החבורה המסובים סביב השולחן בצד דרום, עסוקים הם בשיחת חברים עמוקה אודות ימי 'בין המצרים' במשנת רביה"ק, כאשר קול נועם שיחתם מגיע עד לפתח ביהמ"ד.

בני החבורה קיבלו את פני האורחים בסבר פנים יפות, מזוג לפניהם מים חיים הרוות צמאונם ולהשיב נפשם מטירא דאורחא, ולכבודם חזר ר' יוסקע-שניידער את מה ששחו עד עכשיו:

הנה אחד מהחברים תינה את צערו על כך שהגם שמקיים ההלכה לקום בחצות הלילה ולקונו על חורבן הבית, מ"מ אינו מרגיש בזה שום חיות, מרגיש הוא רחוק ומנותק כ"כ מגדולתו וקדושתו של בית המקדש, בכדי שירגיש ויתאבל על חסרונו, ותוהה הוא האם כל ענין אבילות על ביהמ"ק שייך רק לבני עליה ובעלי מדרגה שזכו להשגה כלשהו בקדושת הבית המקדש ומרגישים את חסרונו?

הבחור נחמן אשר זה עתה הצטרף לחבורה מתגבר על הבושה האופפת אותו ושואל בשופי: ברשותכם אוסיף לשאול מה שמעיק על לבי, הלא ידוע מאמר הכתוב 'תחת אשר לא עבדת את השם בשמחה' שיש לקיים המצוות בשמחה, זאת ועוד הפליג חז"ל ובספח"ק במעלת השמחה תמיד ועל טילוק השראת השכינה ע"י העצבות, וא"כ היתכן כדבר הזה שבחודש אב מוכרחים להתעצב?

